

מר ג'יש שהימלך עוד

אוכל ארוחת בוקר

ברלין 1

באוטובוס למורה ברלין, אל מרתפי מבשלת השיכר בפרנצלאואר כרג, שם מתרחש החלק השני של האירוע. זאת, בקווים כלליים, התוכנית המצפה לברלינאים שיהליטו לראות את ההצגה, כולל, כמובן, סעודת ליל שבת מסורתית במרתף. עד הבכורה בשבוע הבא, נמנעים חברי הקבוצה מפגישות עם התקשורת. כל המגעים - רק דרך דודי מעיין, המחזק בדיפלומט ואחראי על יחסי החוץ.

דודי מעיין: "אנחנו הולכים להפתק שרמת ההימור והסיכון בה, לנו ולקהל, שווה. לא ידוע מה יקרה. מה שאנחנו מתכננים הוא הצפון, והבלתי צפוי מתנה בתגובת הקהל הגרמני וכדינמיקה שלנו עם האנשים. זה שווה ערך למלה כתובה במחור".

מה השתנה לעומת עבר?
"כל הזמן משתנים דברים. המרתף שאנחנו מר פעים בו, למשל, שימש בעבר את השטאוי. יש לזה היסטוריה של עבר קרוב. אנחנו מעורבים במצב חדש לגמרי. כרוך שכל הדיברים האלה כבר נכנסים להצגה - ביטויים חדשים, התייחסות לזווה. אנחנו עובדים עם החומרים שבמקום".

איך התרשמות מברלין?

"בשבאנו לכאן בפעם הראשונה, טורסטן (טורסטן מאס, שהומין את הקבוצה) הסיע אותנו כברלין כדי להפיש מקום להופיע בו. בדרך הוא הסביר לנו על המקומות שאנחנו רואים: על פנסי הרחוב המיוזרים שאלברכט שפאר עיצב במיוחד לשררה הענקית כדי שאפשר יהיה לראות אותה בקו ישר; הוא ראה לנו את הבונקר שבו נאם גבלס, וכמובן את גולת הכותרת - הבונקר שהיטלר הסתתר בו.

"בשבילי, הבונקר של היטלר היה חדר קטן מתחת לאדמה, משהו שהוכיח לי את המקלט בקיבוץ. לא תיארתי לעצמי שזה יכול להיות עיר שלמה, וכשעמדנו במקום הזה חיתה לי הרגשה שיש ימים שם למטה, שזה עוד לא נגמר. בהיסטוריה זה נגמר, אבל בתחושה זה ממשיך. הוא עוד נמצא שם למטה ומנגב באתו רגע את זווית הפה מהפירורים של ארוחת הבוקר.

"בגלל שאנחנו כל כך טעונים מחומרים דוקר מנטריים מכל סוג שהוא, שהורמו לנו לראש מהלידה ועד עכשיו, הנטיעה שלי בברלין היתה עבדרי נסיעה בשחור-לבן בצבעים של סרט דוקר מטרי. כשאני רואה רחבה ריקה, אני רואה בה טרנספורט שעומד בתור לתחנת הרכבת, אבל זה לא באמת קורה. זה רק בראש שלנו. אנשים שעוברים ברחוב הם אנשים בדיוק כמונו. "וכמו שלטנו צריך שני אנשים, אני מתאר לעצמי, ואולי אני טועה, שגם גרמנים שמבקרים בארץ רואים אותנו באותה צורה טראומטית. אני מקווה, כדי שארגיש יותר טוב. אז אני רואה את הדיברים שקרו בעבר, אבל בו זמנית אני רואה גם את ההווה, והטריפ הזה, לראות כפול, הוא חוויה מאוד עמוקה בשבילי. זאת עובדה שאני חי איתה ומקבל אותה, וזה בסדר".

איך אתם מסתדרים עם הצוות הגרמני?

"מצדדי האנשים כאן מאוד סימפטיים. זאת ממש תחושה של בית, עד כמה שזה נשמע מוזר. אבל אנחנו נמצאים כאן בתנאים מלאכותיים, באורחים, וזה אחרת לגמרי. יש לנו האפשרות להתכונן בדברים מהצד. למשל, כשאנחנו עוברים ברחוב ורואים מישור וקו, אז אנחנו שואלים ככה, בינוני, כעברית, ומה אתה עשית ב'42'?"

היית קם לזקן באוטובוס?

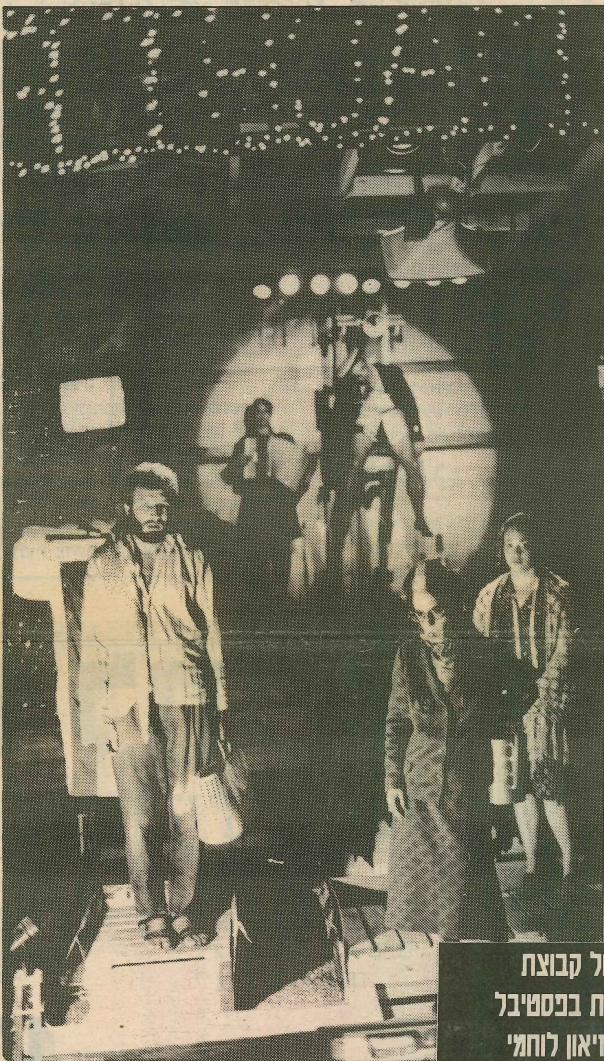
"אני לא יודע. אני לא זוכר שנהגתי לעשות את זה בארץ, וכאן גם לא יצא לי להיות בסיטואציה הזאת. העניין הוא בזה שלארשונה, לפחות באופן פומבי, באמצעות היצירה התיאטרלית, אנחנו לא באים כענטע לאיש, ולכן גם לא באנו מתוך איוושה מחשבה להאשים מישור או לחפש אשמים. אנחנו באים על בסיס שוויוני של יוצרים, שהיצירה משקפת ררכם הרבה רברים שמהם אפשר ללמוד על מצבו של הפרט בישראל".

מה עדיף על הטינתה שיש בהצגה אלמנטים שמה בבחינת "פרינציפליה של השואה"?

"אני לא אחראי לגישה שאותה אני רוצה שהקהל יקבל. אני מציג תמונה, וכל אחד עושה מה המקרא תמונה שלו בהתאם למה שיש לו ביופסה. אני מקבל כל מי שחשוב מה שהוא רוצה על מה שהוא רואה. זה בסדר מבחינתי".

אתה חושב שיהיו שינויים בהצגה גם בשתחזרו לעבר?

"השתנה להצגה לא תחזור להיות מה שהייתה לפני שטעננו לברלין. זה כבר אחרת".

יצילום עלילת טובאוס

ארבייט מאכט פריי. ההצגה לא תחזור להיות מה שהייתה אחרי ברלין

"ארבייט מאכט פריי", הפדויקט של קבוצת התיאטרון של דודי מעיין, מתקמח בכסטיבל ברלין. במקום בחיאטרון עכו ובמוזיאון לוחמי הגיטאות, תחרחש ההצגה במרתף עינויים של הגסטאפו (גם של השמאזי) ובווילה ואנה, המקום שבו הוחלט על הכתרון הסופי. חוץ מזה סידרו גם בבוקר של הימלך. המשך יבוא

לומר שלא ידעו מה מסתתר מתחת להריסות ולאבק, אבל איש לא טרח לבדוק. וזנה, לקראת 1987 נוצרה הורמנות נהדרת לחפר קצת בברלין: מלאו לה 750 שנה, וב'מרטין גרופיוס באו' הכינו תערוכה מרשימה על ההיסטוריה של העיר. כך נחשפו גם המרתפים, והפכו למוזיאון קטן המתעד את ההיסטוריה של האזור בתקופת הנאצים, ובעיקר את עבודת הגסטאפו שהתרכזה בסביבה.

המקום טעון במשקעים, בכך אין ספק. 30 הציר פים שיגיעו לשם יעלו על אוטובוס, שימתין להם ברחבה וייסעו לוויילה ואנה, בית לבן ויפה, מוקף בחורשות ירוקות ובאגמים. זהו המקום בו התקיימה ב'1942 ועידת ואנה. כאן הוחלט על ביצוע הפתרון הסופי. ב'92, 50 שנה אחרי, נתחך שם הצופים סידור במוזיאון בליווי מבריקה אנטיה הייגר, שהיא גם המתורגמת של ההצגה וזלק בלתי נפרד מהצוות. בתום הסיוע יעברו הצופים

ליום הבא. צריך לעבור, כי ההצגה תהיה שונה מאוד מוז שבכע.

כל פרט נבדק ומעורב מחדש, בהתאם לנסיבות. למשל המקום: 30 צופים יתייצבו בשש בערב בר' חבת המוזיאון "טופוגרפיה של טרור". המרתף שבו שוכן כיום המוזיאון הזה, היה בעבר מרתף עינויים של הגסטאפו. עד לשנת 1986 היה האזור, המרוחק מטרים ספורים מהמוזיאון לאמנות "מרטין גרופיוס באו", מכוסה בערימות של זבל וגרוטאות. קשה

יעל בדרשי, ברלין

כרי קבוצת התיאטרון של עכו נמצאים בגרמניה בשלושת השבועות האחרונים, ועוברים על "ארבייט מאכט פריי מטויט" לנד אירופה", ההצגה הוכה בכסטיבל עכו לתיאטרון אחר, במתכונת מיוחדת לברלין. הם אומרים שבמעט אין להם זמן לראיונות או לביי-וויים. כל היום ארבייט, בליה פריי, אוספים כוח